

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.6.2011
COM(2011) 393 final

CARTE VERDE

**Sistemul de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al Uniunii Europene:
asigurarea securității și a competitivității într-o lume în schimbare**

CARTE VERDE

Sistemul de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al Uniunii Europene: asigurarea securității și a competitivității într-o lume în schimbare

1. INTRODUCERE

Controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare, și anume produse care pot fi utilizate atât în scopuri civile cât și militare, se situează în avangarda eforturilor internaționale de combatere a proliferării armelor. În vederea respectării obiectivelor de securitate, controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare este pus în aplicare cu ajutorul măsurilor comerciale care iau forma cererilor de autorizare pentru exportul produselor cu dublă utilizare către țările terțe. Înalta tehnicitate a unor astfel de produse și tehnologii precum și importantul volum comercial pe care îl reprezintă fac din sectorul produselor cu dublă utilizare un element crucial al acțiunii UE în favoarea inovării și a competitivității.

În consecință, atunci când se controlează exporturile, este indicat să se acorde o atenție deosebită echilibrului corect dintre obiectivul de securitate urmărit și necesitatea de a sprijini activitățile întreprinderilor. Această legătură strânsă dintre securitate și comerț se află în centrul controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare. Ea este, de asemenea, cea care generează provocări deosebite pentru punerea lor în aplicare în cadrul Uniunii Europene.

Începând din 1995¹, se acceptă faptul că, de manieră generală, controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare constituie o competență exclusivă a Uniunii Europene și fac parte integrantă din politica comercială comună a UE. Această competență exclusivă primează asupra competenței statelor membre, cu excepția cazurilor în care Uniunea acordă acestora din urmă o autorizație specifică². O astfel de autorizație pentru măsuri naționale excepționale a fost acordată, de fapt, statelor membre în cadrul regulamentului privind exporturile³ și este, de asemenea, prezentă în legislația UE care stabilește sistemul de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare [Regulamentul (CE) nr. 428/2009 – denumit în continuare „regulamentul privind produsele cu dublă utilizare”].

Controlul exporturilor în UE depinde, în consecință, de considerații comerciale și de securitate, pe de o parte, și de măsurile naționale și la nivelul UE, pe de altă parte. Desigur că, ori de câte ori apar circumstanțe excepționale care pot avea implicații asupra intereselor de securitate esențiale ale unui stat membru, primează cele din urmă. Această excepție privind securitatea nu trebuie, totuși, să fie interpretată ca o autorizație extinsă de a permite abordări naționale independente ori de câte ori un stat membru intenționează să adopte măsuri⁴.

¹ În 1995, Curtea Europeană de Justiție a emis două hotărâri fundamentale în cauza C-70/94 - *Fritz Werner Industrie- Ausrüstungen GmbH împotriva Republicii Federale Germană* și în cauza C-83/94 – *Proceduri penale împotriva lui Peter Leifer, Reinhold Otto Krauskopf și Otto Holzer*.

² A se vedea articolul 2 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

³ Regulamentul (CEE) nr. 2603/69 al Consiliului.

⁴ A se vedea cauzele C-70/94 și C-83/94 de mai sus. În cauza C-83/94, Curtea Europeană de Justiție a specificat că orice măsuri excepționale adoptate în această privință trebuie să fie proporționale cu scopul urmărit.

Dezvoltarea sistemului UE de control al exporturilor de-a lungul ultimului deceniu a cunoscut o suprapunere a acestor considerații comerciale și de securitate. În loc de a avea o abordare armonizată la nivelul UE a controlului exporturilor, în care considerațiile de securitate sunt aplicate de la caz la caz pentru protecția intereselor de securitate esențiale și pentru prevenirea tranzacțiilor cu un înalt coeficient de risc, avem abordări diferite care se aplică controlului exporturilor pe tot teritoriul UE. Acestea se numără de la restricții la export foarte severe impuse exportatorilor din anumite state membre, până la utilizarea unor măsuri extinse de favorizare națională pentru a permite anumitor exportatori din anumite state membre să exporte cu un minimum de dificultate produse cu dublă utilizare.

2. OBIECTIVUL CĂRȚII VERZI

Articolul 25 din regulamentul privind produsele cu dublă utilizare cere Comisiei să întocmească un raport privind punerea în aplicare a sistemului de control al exporturilor al UE și al eventualelor domenii de reformare a acestuia. În consecință, obiectivul prezentei cărți verzi este de a lansa o dezbatere publică de amploare privind funcționarea actualului sistem de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al UE⁵. Această consultare este realizată în vederea colectării de date de la societatea civilă, ONG-uri, industrie, mediul academic și guvernele statelor membre cu privire la:

- dispozițiile detaliate ale cadrului actual al controlului exporturilor, în vederea pregătirii revizuirii sistemului;
- reforma progresivă a sistemului UE de control al exporturilor în vederea adaptării acestuia la circumstanțele schimbătoare cu rapiditate ale lumii moderne.

Prin urmare, rezultatele consultării vor contribui la identificarea avantajelor și dezavantajelor actualului sistem și la definirea unei viziuni pe termen mai lung a cadrului UE de control al exporturilor. Aceste rezultate vor fi traduse în modificări concrete ale sistemului actual și în pregătirea unei strategii pe termen lung privind dezvoltarea controlului exporturilor în UE.

3. STRUCTURA PREZENTEI CĂRȚI VERZI

Pentru facilitarea procesului de consultare și considerarea separată a elementelor pe termen scurt ale procesului de revizuire și a discuțiilor privind viziunile pe termen mediu sau lung, cartea verde este împărțită în trei părți:

- prima se ocupă de contextul mai larg al controlului exporturilor;
- a doua se ocupă de detaliile actualului sistem de control al exporturilor al UE, conform prevederilor Regulamentului 428/2009;
- a treia se ocupă cu orientarea posibilă a evoluției cadrului UE de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare.

⁵ Prezenta carte verde se ocupă în mod exclusiv cu controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare. Sancțiunile și exporturile de materiale militare ale UE sunt excluse în mod specific.

4. CONTROLUL EXPORTURILOR DE CĂTRE UE ÎNTR-O LUME ÎN SCHIMBARE

4.1. Importanța sectorului produselor cu dublă utilizare pentru economia UE

Industria produselor cu dublă utilizare din UE este extinsă, cuprinzând aproximativ 5 000 de societăți implicate în exportul de produse cu dublă utilizare controlate care reprezintă un procentaj deloc neglijabil din exporturile UE⁶. Industria produselor cu dublă utilizare este, de asemenea, deosebit de vastă, cuprinzând exportatori activi din următoarele sectoare: nuclear, biologic, chimic, echipamente pentru manipularea materialelor, electronică, calculatoare, telecomunicații, criptarea datelor, senzori și lasere, navigație și aparatură electronică de bord, echipamente navale și echipamente aerospațiale și de propulsie. Datorită naturii acestor activități, produsele cu dublă utilizare dețin o tehnologie de vârf și reflectă poziția de lider tehnologic a UE pe plan mondial. Industria produselor cu dublă utilizare este un angajator important de personal cu înaltă calificare, care constituie una dintre cheile competitivității UE.

Întrebări:

Pentru exportatori:

- (1) Conform opiniei dumneavoastră, care este importanța sectorului produselor cu dublă utilizare pentru economia UE ?

- (2) Care este importanța exporturilor de produse cu dublă utilizare pentru activitatea dumneavoastră profesională? Care sunt costurile aferente conformității? Sunteți rugați să furnizați cifre.

Pentru autoritățile competente ale statelor membre:

- (3) Care este valoarea exporturilor de produse cu dublă utilizare din statul dumneavoastră membru (în termeni absoluți și ca procentaj din volumul exporturilor dumneavoastră?)

4.2. Controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare într-o lume în schimbare

Datorită naturii însăși a bunurilor cu dublă utilizare, produsele cele mai avansate nu sunt disponibile decât într-un număr limitat de țări furnizoare. Acești furnizori cooperează între ei în cadrul a patru regimuri internaționale de control al exporturilor: Grupul Australia (AG), Regimul de Control al Tehnologiilor pentru Rachete (MTCR), Grupul Furnizorilor Nucleari (NSG) și Acordul de la Wassenaar (WA). Această cooperare are loc în vederea limitării riscului ca produse sensibile să fie deviate către utilizări militare sau către producția de arme de distrugere în masă (WMD).⁷

⁶ O examinare a codurilor NC relevante ale produselor cu dublă utilizare (acoperind articole care au sau nu o dublă utilizare) sugerează faptul că exporturile de produse cu dublă utilizare pot reprezenta maximum 10% din exporturile UE (limita superioară).

⁷ Activitatea regimurilor internaționale de control al exporturilor este strâns legată de atingerea obiectivelor unor instrumente internaționale care includ Tratatul de neproliferare nucleară, Convenția privind interzicerea armelor chimice, Convenția privind interzicerea armelor biologice și cu toxine și rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU, precum Rezoluția 1540 a Consiliului de Securitate al ONU.

Nu toți furnizorii de produse cu utilizare dublă sunt membri ai tuturor regimurilor internaționale de control al exporturilor și nu toți membrii regimurilor dețin sisteme la fel de eficiente de control al exporturilor. Prin urmare, s-ar putea ca un număr de produse sensibile să nu fie supuse deloc controlului exporturilor sau să fie supuse doar la un nivel minim de control. Problema disponibilității în străinătate a produselor controlate constituie un element cheie al considerațiilor legate de controlul exporturilor întrucât influențează în mod semnificativ deciziile de a controla sau nu anumite produse. Dacă există o disponibilitate importantă în străinătate a anumitor produse, motivele controlului acestora sunt cu mult reduse, întrucât deciziile de a controla exporturile respective pot influența în mod negativ performanțele economice fără a realiza vreun obiectiv de securitate.

Chestiunea disponibilității în străinătate constituie unul dintre numeroasele aspecte comerciale care au o influență puternică asupra eforturilor internaționale de control al exporturilor și este strâns legată de dezvoltarea economică dinamică observată la nivel mondial. Progresul economic important, modernizarea rapidă, difuzarea exponențială a tehnologiei au contribuit cu toate la prosperitatea mondială crescândă dar au și alterat, în mod fundamental, principiile de bază care susțin politica de control al exporturilor. În timp ce, cu câteva decenii în urmă, produsele controlate puteau fi susceptibile de a fi găsite într-un grup foarte redus din țările cele mai avansate, sursele de aprovizionare sunt cu mult mai abundente în prezent. Progresul tehnologic și evoluțiile din învățământ înseamnă că multe produse sensibile pot fi fabricate în prezent în condiții de mediu mult mai eterogene, contribuind, astfel, la sporirea aprovizionării mondiale.

Multe țări furnizoare din lume au înțeles aceste tendințe și au angajat reforme ambițioase menite să sporească competitivitatea industriilor și a exporturilor lor, asigurându-se, în mod concomitent, de menținerea unor niveluri de securitate acceptabile. Aceste reforme se bazează, în primul rând, pe stabilirea unei anumite priorități a eforturilor de control al acelor produse care reprezintă riscul cel mai ridicat, ceea ce înseamnă că nivelurile cele mai stricte de control se concentrează asupra produselor și destinațiilor celor mai sensibile. Din aceste reforme fac parte măsurile ambițioase de facilitare a exporturilor, propuse pentru exportul de produse mai puțin sensibile, care ar conferi un avantaj competitiv considerabil exportatorilor locali.

Există riscul ca o combinație, practică în anumite țări terțe, dintre disponibilitatea în străinătate a anumitor produse și simplificarea procedurilor de control al exporturilor să complice sarcina exportatorilor din UE de a concura pe piețele mondiale.

Întrebări

Pentru toate părțile interesate:

- (4) Care este impactul disponibilității în străinătate al anumitor produse controlate asupra competitivității exporturilor de produse cu dublă utilizare din UE?
- (5) Cât de competitivi sunt exportatorii de produse cu dublă utilizare din UE față de cei din țările terțe? În ce mod reformele controlului exporturilor adoptate în țările terțe afectează ele această competitivitate?
- (6) Cum ați putea nota actualul sistem de control al exporturilor al UE în comparație cu sistemele de control al exporturilor ale țărilor terțe?

(7) Care este impactul controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare asupra activităților de colaborare internațională în domeniul cercetării și al inovării? Cadrul legislativ al UE ar trebui oare să conțină dispoziții speciale pentru astfel de activități?

4.3. Diferențe ale abordărilor naționale ale controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare

Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare prevede un cadru general pentru activitățile de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare din Uniunea Europeană. Cu toate acestea, punerea în aplicare practică este lăsată aproape în întregime la latitudinea statelor membre, având drept consecință faptul că, pe teritoriul UE sunt aplicate abordări diferite. Aceste diferențe între abordările naționale pot fi împărțite în trei mari categorii:

- administrative – statele membre abordează în mod foarte diferit unele aspecte precum cerințele de înregistrare a exportatorilor și raportarea. Și mai important, anumite state membre par să ceară exportatorilor lor să aibă programe de conformitate internă înainte de a fi eligibile pentru a exporta produse cu dublă utilizare, în timp ce altele nu o fac.
- de fond – statele membre utilizează în mod diferit diversele autorizații disponibile în cadrul regulamentului privind produsele cu dublă utilizare. De exemplu, câteva state membre producătoare au pus în aplicare autorizații generale naționale de export extinse, facilitând, astfel activitățile de export pentru exportatorii lor, în timp ce exportatorii din alte state membre nu au acces la astfel de măsuri de înlesnire.
- operaționale – statele membre interpretează în mod diferit rubricile listei de control și utilizează în mod diferit dispozițiile „comune” ale regulamentului privind produsele cu dublă utilizare, permițând impunerea unor cerințe de autorizare asupra unor produse care nu figurează pe listele de control ale UE⁸.

Aceste diferențe duc la situații în care exportul unui produs specific dintr-un stat membru poate fi întârziat în mod considerabil sau chiar interzis, în timp ce exportul aceluiași produs dintr-un alt stat membru poate fi efectuat fără nicio problemă. La aplicarea dispozițiilor regulamentului privind produsele cu dublă utilizare ar putea fi luat în considerare aspectul limitării celor mai semnificative diferențe.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

(8) Ați întâlnit vreo problemă legată de diferențele existente în aplicarea controlului exporturilor în cadrul statelor membre ale UE ? De ce natură a fost această problemă ?

⁸ Există, totuși, anumite domenii operaționale, îndeosebi în domeniul vamal, în care se utilizează o singură abordare a UE. De exemplu, corelația dintre articolele din lista de control și nomenclatura vamală a mărfurilor este unificată la nivelul UE cu ajutorul bazei de date TARIC.

4.4. Condiții de concurență echitabile pentru exportatorii UE

Prosperitatea Uniunii Europene este construită pe un număr de principii fundamentale, care cuprind libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și a concurenței, principii care, împreună, creează climatul necesar creșterii economice, stabilității și prosperității. Aceste principii sunt în centrul pieței unice. Politica comercială comună a UE reflectă în mod logic aceste principii în domeniul comerțului, unde UE are o acțiune unitară și asigură tratamentul egal al tuturor exportatorilor din cele 27 de state membre, oferind, astfel, baza necesară pentru a concura cu succes pe piața mondială.

Domeniul controlului exporturilor ar putea părea deosebit de plin de provocări în această privință, având drept consecință faptul că, în ciuda unei perioade de peste un deceniu de activitate la nivelul UE, sistemul de control al exporturilor al UE rămâne fragmentat și nu asigură standarde similare pentru exportatori ca în alte domenii.

Desigur, controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare nu poate fi tratat ca orice alt domeniu al comerțului. Controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare reunește și încearcă să echilibreze eforturile în domeniul securității și al neproliferării cu necesitatea de a sprijini competitivitatea industriei din UE. În acest sens, aplicarea controlului la export poate însemna pentru un exportator fie pierderi importante (dacă nu se poate obține o licență de export) fie câștiguri considerabile (dacă se poate obține o licență de export cu rapiditate sau, cel puțin mai repede decât concurența). Chestiunea sarcinii administrative asumate de exportatori pentru a se conforma cu legislația din domeniul controlului exporturilor și durata necesară pentru obținerea licențelor sunt, prin urmare, de o importanță capitală. Conform logicii pieței comune a UE și a politicii comerciale comune, astfel de chestiuni ar trebui să fie abordate în mod corespunzător la nivelul UE, astfel încât întreprinderile europene să se poată concentra asupra concurenței de pe piețele mondiale, mai degrabă decât să consume resurse valoroase pentru a se conforma regulilor diferite și, uneori, contradictorii, în vigoare în cadrul statelor membre. UE și toate statele membre dețin responsabilitatea de a colabora pentru avansarea acestei agende comune.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (9) Credeți că actualul cadru de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare oferă condiții de concurență echitabile pentru exportatorii din UE? În caz contrar, cum se face demonstrația eventualelor inechități? Sunteți rugați să furnizați exemple.

5. CONTROLUL EXPORTURILOR DE PRODUSE CU DUBLĂ UTILIZARE AL UE ÎN SENSUL REGULAMENTULUI (CE) NR. 428/2009

5.1. Prezentare generală a sistemului de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al UE

Regulamentul (CE) nr. 428/2009 stabilește elementele cheie ale sistemului de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare lăsând cea mai mare parte a aplicărilor practice precum și definiția măsurilor adiționale în sarcina statelor membre. Cadrul stabilește, între altele, tipurile de autorizații care pot fi emise, condițiile în care pot fi impuse controale asupra produselor „nemenționate pe liste”, procedurile de consultare și de schimb de informații și cerințele pentru transferurile anumitor produse controlate în interiorul UE.

Elementele cheie ale cadrului de control al exporturilor sunt abordate mai detaliat în cele de mai jos. Fiecare subsecție este urmată de o serie de întrebări orientate către recoltarea de opinii ale unor părți interesate, vizate în mod deosebit, cu privire la punerea în aplicare practică a regulamentului privind produsele cu dublă utilizare.

5.2. Tipuri de autorizații disponibile

În prezent, în sensul regulamentului privind produsele cu dublă utilizare, există patru tipuri de autorizații, trei din acestea fiind emise de către statele membre (licențe generale de export individuale, globale și naționale). Autorizația generală de export a UE (AGE UE) EU001 prezentată în anexa II la regulament, este emisă de UE. Comisia este conștientă de faptul că durata de prelucrare și cerințele corespunzătoare diferitelor licențe sunt diferite în cadrul statelor membre și ar dori, prin urmare, să colecteze informații specifice mai amănunțite de la părțile interesate cu privire la modalitățile de aplicare ale acestor licențe pe teritoriul UE.

Utilizarea licențelor generale de export naționale (AGN) pe teritoriul UE prezintă un interes deosebit datorită impactului lor considerabil asupra exporturilor. Avantajul licențelor generale de export naționale este acela că ele pot facilita în mod considerabil exportul produselor în situații cu grad de risc redus. Dezavantajul lor este acela că ele sunt la dispoziția exportatorilor numai în anumite state membre și pot, prin urmare, prezenta riscul de a perturba piața unică. Numai 7 state membre au pus la dispoziția exportatorilor lor licențe generale de export naționale.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (10) Este cadrul licențelor disponibile în UE suficient? În caz contrar, cum ar putea fi schimbat acesta ?
- (11) Care este durata necesară pentru obținerea unei licențe individuale sau globale?
- (12) Tipurile de autorizații existente asigură un tratament echitabil al exportatorilor pe teritoriul UE și condiții de concurență echitabile?
- (13) Care este utilitatea autorizațiilor generale de export naționale prin comparație cu autorizațiile generale de export ale UE?
- (14) Cum ar putea fi extinse avantajele licențelor generale de export naționale la exportatorii stabiliți în alte state membre?

Pentru exportatori:

- (15) Ce tip/tipuri de licențe utilizați în principal? Există probleme deosebite pentru obținerea anumitor tipuri de licențe?

Pentru autoritățile care eliberează licențe:

- (16) Câte licențe ați emis în 2010 (pe tip de licență)?

5.3. Controale sporite

Articolul 4 din regulamentul privind produsele cu dublă utilizare permite statelor membre, în anumite circumstanțe, să ceară o autorizație pentru exportul de produse care nu sunt incluse pe lista de control a UE. Această cerere de autorizație este valabilă numai pe teritoriul statului membru emițător și vizează o anumită tranzacție sau un anumit tip de tranzacție (de exemplu, exporturi de anumite produse către o destinație specifică sau un utilizator final specific). Datorită domeniului său de aplicare limitat, actualul mecanism de control sporit ar putea avea efecte nedorite asupra securității și a comerțului. În privința securității, acest domeniu de aplicare limitat ar putea însemna că același produs sau aceleași produse rămân disponibile din alte state membre. În privința comerțului, această valabilitate limitată poate însemna că concurenții din anumite state membre pot continua să comercializeze fără restricții un anumit produs, deși în alte state membre a fost impusă o cerință de autorizare.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (17) Sunteți satisfăcuți de modul în care funcționează actualul mecanism de control sporit? În caz contrar, care sunt problemele pe care le-ați întâlnit?
- (18) Actualul sistem de control sporit duce la perturbări în cadrul pieței unice și la condiții de concurență inechitabile pentru exportatorii din UE?
- (19) Cum ați îmbunătăți dumneavoastră aplicarea controalelor sporite în cadrul UE?

Pentru exportatori:

- (20) Ați întâlnit situații în care un control sporit a fost impus tranzacției dumneavoastră la export, în timp ce concurenții dumneavoastră au continuat să comercializeze aceleași produse și, probabil, pentru același utilizator final sau aceeași destinație? Vă rugăm să dați detalii.

5.4. Controale ale tranzitului și ale serviciilor de intermediere

Regulamentul (CE) nr.428/2009 a introdus dispozitive de control cu totul noi ale serviciilor de intermediere și ale tranzitului. Cu privire la serviciile de intermediere, pentru activitățile desfășurate din UE, dacă tranzacția vizează produse cu dublă utilizare care trec dintr-o țară într-alta se cere o autorizare. În termeni de control al tranzitului, statele membre sunt împuternicite să interzică un anumit tranzit de mărfuri din afara UE, dar valabilitatea teritorială a interdicției este limitată la statul membru emițător.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (21) Care este utilitatea actualelor controale ale serviciilor de intermediere?
- (22) Ar exista oare necesitatea extinderii domeniului de aplicare al acestor controale pentru a acoperi, de asemenea, tranzacțiile din UE către țări terțe?

(23) Cum funcționează actualul sistem de control al tranzitului? Care este impactul valabilității teritoriale limitate a interdicțiilor?

5.5. Controale suplimentare impuse de statele membre

Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare permite statelor membre să introducă anumite măsuri naționale suplimentare privind produsele cu dublă utilizare. Astfel de măsuri suplimentare sunt prevăzute, printre altele, în legătură cu controalele sporite [articolul 4 alineatul (5)], serviciile de intermediere, controalele privind tranzitul și transferurile în interiorul UE, precum și în legătură cu listele suplimentare de produse controlate din considerente de securitate publică sau legate de drepturile omului (articolul 8).

Domeniile vaste în care sunt permise măsurile suplimentare ar părea să sugereze existența unor divergențe considerabile între statele membre cu privire la domeniul de aplicare al controalelor necesare asupra produselor cu dublă utilizare.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (24) În ce mod sunteți dumneavoastră afectați de prevederile regulamentului privind produsele cu dublă utilizare care permit introducerea unor controale suplimentare de către statele membre?
- (25) Care este impactul acestor controale naționale suplimentare asupra competitivității, fluxului comercial și securității?

5.6. Criteriile decisive privind acordarea unei autorizații de export

Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare cuprinde, la articolul 12, o listă de criterii care ar trebui utilizate pentru evaluarea cererilor de autorizare. Latura pozitivă a regulamentului este aceea că el cuprinde un ansamblu flexibil de criterii aplicabile în întreaga UE. Latura negativă a acestuia este acela că natura acestor criterii ar putea fi prea generală, lăsând loc unor interpretări diferite.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (26) Considerați că criteriile prezentate la articolul 12 sunt suficient de clare și precise sau nu?
- (27) Este oare necesară o mai mare armonizare a criteriilor utilizate de statele membre pentru evaluarea cererilor de export? Dacă da, în ce mod?

5.7. Refuzuri

Articolul 13 din regulamentul privind produsele cu dublă utilizare include un număr de dispoziții detaliate privind emiterea refuzurilor de autorizații de export, consultările și schimburile de informații între statele membre. Conform regulamentului, statele membre ar trebui să reexamineze refuzurile la fiecare trei ani în vederea revocării, modificării sau reînnoirii acestora.

Întrebări:

Pentru toate autoritățile care eliberează licențe:

- (28) Care este opinia dumneavoastră cu privire la actualul sistem de refuzuri și la mecanismul de consultare a refuzurilor? Cum ar putea fi îmbunătățit acest mecanism?
- (29) Având în vedere cantitatea de muncă necesară pentru efectuarea unei reexaminări și numărul de refuzuri în vigoare, care este opinia dumneavoastră cu privire la introducerea unei perioade de valabilitate de 3 ani pentru fiecare refuz, după care, în absența unei modificări sau reînnoiri, refuzul ar fi revocat în mod automat?

5.8. Controlul transferurilor în interiorul UE

Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare conține dispoziții care necesită controlul transferurilor anumitor produse aflate pe lista din anexa IV la regulament între statele membre ale UE. Cu toate acestea, dispoziții relevante ale regulamentului scutesc anumite proiecte ale UE de la domeniul de aplicare al acestor controale. Mai mult, se pare că unele state membre nu aplică pe deplin aceste controale datorită existenței unor angajamente internaționale semnate anterior care sunt încă în vigoare.

Comisia a primit, în mai multe rânduri, reacția părților interesate, potrivit cărora aceste controale în interiorul UE obstrucționează în mod inutil cooperarea la diferite proiecte între statele membre, întrucât nu numai produsele fizice sunt expuse controalelor ci și tehnologia relevantă. Controlul transferurilor în interiorul UE complică foarte mult includerea într-un proiect a furnizorilor și subcontractanților cu sediul în afara principalelor state membre. Acest lucru se aplică, de asemenea, și în cursul etapei de licitație. Prin urmare, cooperarea dintre întreprinderile situate în diferite state membre este afectată. Acesta este, mai ales, cazul în cadrul sectorului tehnologiei nucleare⁹.

Controlul transferurilor în interiorul UE ar putea avea chiar efectul pervers de a reduce competitivitatea societăților din UE care operează în mai mult decât un singur stat membru, prin comparație cu concurenții din țările terțe.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (30) Care este opinia dumneavoastră cu privire la actualul sistem de control al transferurilor în interiorul UE? Ați remarcat diferențe procedurale între statele membre?
- (31) Este adecvat să se aplice același nivel de evaluare pentru transferurile în interiorul UE ca și pentru exporturile către țări terțe?
- (32) Cum ar putea fi reformate dispozițiile privind controlul transferurilor în interiorul UE?

⁹ Ar trebui să se observe că controlul transferurilor de produse nucleare în interiorul UE este legat și de Protocolul adițional cu AIEA.

Pentru exportatori:

- (33) Care este impactul controalelor în interiorul UE asupra întreprinderii dumneavoastră și asupra pieței unice? Vă afectează aceste controale competitivitatea față de exportatorii din țări terțe care exportă către UE? Vă rugăm să explicați.
- (34) Care este durata aproximativă necesară pentru obținerea unei licențe de transfer în interiorul UE a unui produs cuprins în anexa IV?

Pentru autoritățile care eliberează licențe:

- (35) Care sunt măsurile care ar putea fi luate pentru atenuarea controlului transferurilor în interiorul UE, asigurând, totodată, respectarea obligațiilor internaționale?

5.9. Lista de control a UE

Lista UE a produselor controlate prezentată în anexa I la regulamentul privind produsele cu dublă utilizare constituie baza de identificare a produselor care sunt și a celor care nu sunt supuse controalelor la export. Lista UE constituie o versiune consolidată a listelor de control convenite în cadrul regimurilor internaționale de control al exporturilor plus câteva produse adăugate. Lista conține un ansamblu de criterii și parametri care decid dacă un anumit produs este supus controalelor la export sau nu. Având în vedere rolul său fundamental în procesul de control al exporturilor, lista de control a UE ar trebui să fie aplicată în mod uniform în toate statele membre, astfel încât să se atingă un nivel identic de control în interiorul UE.

Întrebări:

Pentru toate părțile interesate:

- (36) Cum ați aprecia calitatea listei de control a UE? Este ea actualizată cu suficientă regularitate?
- (37) Ați constatat vreo diferență de interpretare a rubricilor din lista de control în cadrul statelor membre ale UE? Vă rugăm să explicați.
- (38) Este lista de control a UE în mod evident mai strictă decât listele de control din țările terțe? Acest lucru v-a cauzat vreodată probleme?

6. EVOLUȚIA CONTROLULUI EXPORTURILOR DE PRODUSE CU DUBLĂ UTILIZARE ÎN UE

6.1. Către un nou model de control al exporturilor al UE

Prezentul cadru de control al exporturilor al UE comportă avantaje și dezavantaje distincte. Lăsând deoparte eventualele diferențe privind principiile esențiale ale controlului exporturilor în UE, este clar că acest cadru va trebui să evolueze în anii ce urmează pentru a răspunde provocării generate de o lume în schimbare rapidă. Noile amenințări asupra securității noastre combinate cu progresul tehnologic care duce la disponibilitatea sporită a produselor sensibile vor însemna că anumite schimbări treptate ar fi necesare în cadrul sistemului UE.

Noile idei necesită uneori o perioadă considerabilă de punere în aplicare. Oportunitatea creată de această carte verde ar trebui să fie utilizată pentru a recolta opinii cu privire la eventualele domenii reformabile și la vectorii măsurilor, astfel încât acțiunile pregătitoare necesare să poată fi întreprinse cât mai repede posibil.

Această secțiune a cărții verzi urmărește să inițieze o dezbateră privind opțiunile strategice viitoare pentru controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare la nivelul UE.

6.2. Obiectivul strategic și controlul motivat de risc al exporturilor al UE

Controlul exporturilor va continua să fie motivat, pe viitor, de necesitatea de a împiedica utilizarea produselor sensibile în scopuri militare sau de proliferare a armelor atât de către entități statale cât și nestatale. Obiectivul strategic al controlului exporturilor al UE va continua, prin urmare, să fie orientat către asigurarea conformității depline cu eforturile internaționale de neproliferare a armelor. Instrumentele necesare pentru realizarea acestui obiectiv ar putea, totuși, evolua cu timpul.

Evoluțiile din ultimii câțiva ani au demonstrat că ar putea fi nevoie de stabilirea unei anumite priorități a măsurilor în domeniul controlului exporturilor. Lumea modernă se caracterizează printr-o disponibilitate continuu sporită a anumitor produse, prin globalizarea accelerată și noi metode comerciale care implică lanțuri de aprovizionare răspândite pe mai multe continente. Societățile care dezvoltă sau au acces la produsele sau tehnologiile controlate au, deseori, o natură multinațională și necesită transferuri rapide de tehnologie controlată pentru operații comerciale de zi cu zi. Chiar și pentru societățile mai mici, stabilite într-o singură țară, realitățile comerciale din lumea actuală implică o concurență mondială. Capacitatea de a livra cu rapiditate și la timp este un element cheie al lumii comerciale dinamice actuale.

Se poate preconiza, în mod legitim, că exporturile de produse cu dublă utilizare vor continua să reprezinte o parte importantă a comerțului UE în viitor și că acest comerț va continua să se desfășoare, în marea majoritate a cazurilor, în scopuri legitime. În același timp însă, va continua să existe un mic grup de țări și organizații criminale care vor fi interesate de accesul la aceste produse datorită utilizărilor militare potențiale ale acestora. Soluția acestei dileme trebuie să se bazeze pe măsuri și abordări adecvate lumii actuale. Dezvoltarea tehnologică și numărul crescând de tranzacții care au loc reprezintă o sarcină în continuă creștere pentru resursele limitate ale autorităților de control al exporturilor. Controalele motivate în întregime de risc, la toate nivelurile procesului de control al exporturilor, par a fi unica soluția de viitor.

În același timp, ar trebui să se recolteze pe deplin beneficiile pieței unice și ale politicii comerciale comune ale UE. Uniunea Europeană oferă un mediu economic unic care permite societăților să opereze fără bariere în mai multe state membre sau în ansamblul acestora, conferindu-le, astfel, soliditatea fundamentală pentru a concura pe plan mondial. S-ar părea că există nevoia de concentrare a eforturilor în vederea asigurării faptului că diferențele de abordare dintre statele membre nu pun în pericol această competitivitate.

În consecință, s-ar putea să fie necesar să se înceapă elaborarea unui model mai complet, motivat de risc, pentru controlul exporturilor al UE, în care resursele limitate să fie investite în controlul produselor cu riscul cel mai ridicat. Pentru ca acesta să fie funcțional, va trebui să se asigure următoarele:

- va trebui să se utilizeze o abordare a riscului comună de către toate autoritățile de control al exporturilor;
- vor trebui să aibă loc, în mod sistematic, schimburi mai ample de informații cu privire la tranzacțiile suspecte și la licențele eliberate;
- autorizațiile generale de export naționale vor trebui să fie înlocuite treptat cu autorizațiile generale de export ale UE;
- va trebui să se elaboreze o abordare comună pentru controalele sporite;
- va trebui să se găsească o soluție satisfăcătoare a problemei controlului transferurilor în interiorul UE;
- vor trebui să fie adoptate măsuri de aplicare coordonate în întreaga UE, combinate cu accesul ameliorat la informațiile relevante pentru vamă.

Conform acestui model, statele membre își vor menține controlul asupra politicilor lor de control al exporturilor întrucât vor continua să fie capabile să împiedice efectuarea unor exporturi dacă sunt în joc interesele lor în materie de securitate. În ansamblu, totuși, în întreaga UE va fi lansată o abordare cu adevărat comună a controlului exporturilor, care va conduce la:

- un tratament echitabil al exportatorilor;
- un climat îmbunătățit pentru funcționarea întreprinderilor;
- un control înăsprit al majorității tranzacțiilor cu nivel ridicat de risc;
- exporturi consolidate din UE.

Drept consecință, atât securitatea cât și competitivitatea UE ar putea fi sporite. Conceptul unui nou model de control al exporturilor al UE este detaliat pe larg în cele ce urmează.

6.3. Organizarea controlului exporturilor al UE în viitor

Abordarea organizațională a controlului exporturilor conform modelului descris mai sus ar fi în mod fundamental similară cu actualul sistem de control al exporturilor al UE, în sensul în care un număr de autorități naționale de control al exporturilor ar fi responsabile de deciziile de acordare a licențelor adoptate în cadrul statelor membre respective. Această abordare ar

garanta respectarea principiului subsidiarității și faptul că există, în continuare, o legătură strânsă între exportatorii care operează într-un anumit stat membru și autoritățile responsabile de eliberarea autorizațiilor de export și de conformitatea controalelor.

Pe de altă parte, autoritățile naționale care se ocupă cu controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare ar colabora mai îndeaproape prin utilizarea sporită a unor instrumente comune de tehnologie a informațiilor, printr-un schimb ameliorat de informații și prin proceduri comune de evaluare a riscurilor. Această arhitectură ar fi similară, în multe privințe, cu nivelurile actuale de cooperare între autoritățile vamale din întreaga UE. Într-adevăr, nivelul cooperării sistematice existent între autoritățile vamale din UE este un model la care ar trebui să aspire autoritățile de control al exporturilor.

Întrebări:

- (39) Care este opinia dumneavoastră cu privire la un posibil nou model de control al exporturilor al UE, bazat pe o rețea existentă de autorități care acordă licențe, în conformitate cu reguli mai armonizate?

6.4. Evaluarea comună a riscurilor și procedurile adecvate de revizuire

Pentru a atinge nivelul impus de armonizare în ceea ce privește procedurile de control al exporturilor ar fi necesar să se cadă de acord asupra unei abordări comune a evaluării riscurilor, care să fie utilizată în întreaga UE în scopul adoptării deciziilor de control al exporturilor. În mod fundamental, o astfel de abordare comună a evaluării riscurilor ar trebui să ducă la adoptarea unor decizii similare referitor la situații similare, inclusiv în cazurile de controale sporite. Aceasta ar însemna că ar fi evitate situațiile în care autoritățile care eliberează licențe ajung la concluzii diferite în situații similare.

Alături de abordarea în sine a evaluării riscurilor, s-ar putea să fie necesară stabilirea unor mecanisme adecvate de revizuire care să garanteze instaurarea unor condiții de concurență echitabile pentru exportatorii din UE.

Întrebări:

- (40) Care este opinia dumneavoastră cu privire la stabilirea unei abordări comune a evaluării riscurilor, care să fie utilizată de toate autoritățile care acordă licențe în cadrul procedurilor de eliberare a licențelor?

6.5. Schimburi sistematice de informații

Informațiile fiabile constituie baza unui control eficient și solid al exporturilor. În absența accesului la informațiile adecvate, autoritățile care acordă licențele nu dispun de o bază suficient de solidă pentru a adopta decizii calificate cu privire la tranzacții specifice de export. Trebuie să se facă distincția între două tipuri de informații:

- mai întâi, informații aferente securității – acest tip de informații este colectat de statele membre în contextul prerogativelor lor naționale în materie de securitate. Acestea rămân în afara domeniului de aplicare al prezentei cărți verzi și schimbul lor trebuie să rămână în exclusivitate la latitudinea statelor membre. Cu toate acestea, după cum se menționează în documentul adoptat de Consiliu privind noile linii de acțiune, capacitățile de analiză la nivelul UE ar putea fi mai bine utilizate.

- în al doilea rând, informațiile au ca origine directă procedurile de control al exporturilor – acest tip de informații include date privind exportatorii, deciziile de acordare a licențelor adoptate, entitățile suspecte și refuzurile. Ameliorarea acestui tip de schimb de informații ar trebui să constituie obiectivul eforturilor UE.

În prezent, informațiile relevante pentru controlul exporturilor sunt schimbate în principal în mod bilateral și neoficial. Schimbul sistematic de date are loc numai cu privire la refuzurile emise de autoritățile care acordă licențe și chiar și acest lucru se face cu un minimum de detalii. Schimbul de informații despre refuzuri are ca scop evitarea producerii unei așa-numite „subcotări”, și anume autorizarea exportului unui stat membru, în timp ce unui alt stat membru îi este refuzat un export similar. Ceea ce este interesant este faptul că nivelul de schimburi sistematice de date privind refuzurile în ansamblul celor 27 de state membre ale UE nu îl depășește pe cel al schimburilor dintre țările participante la regimurile internaționale de control al exporturilor, care includ aproximativ 50 de state. În unele cazuri, se schimbă mai multe informații cu anumite organizații internaționale decât cu partenerii din UE. De exemplu, în domeniul nuclear, statele membre furnizează informații Agenției Internaționale a Energiei Atomice (AIEA) privind transferurile nucleare autorizate iar unele state membre furnizează chiar informații privind cererile de ofertă către AIEA. Prin urmare, s-ar părea că există o oarecare disproporție a schimburilor sistematice de informații, dacă luăm în considerație nivelul de integrare atins în UE și existența unei politici aparent comune a exporturilor.

Pentru a se asigura de funcționare a unei viitoare arhitecturi a controlului exporturilor în UE va fi nevoie de schimburi sistematice de informații cu privire la diferite aspecte ale controlului exporturilor. Acestea ar putea include cel puțin următoarele:

- detalii privind licențele eliberate de statele membre ale UE;
- detalii privind exportatorii de produse cu dublă utilizare;
- detalii privind exportatorii înregistrați pentru că utilizează autorizații generale de export;
- entități suspecte care caută să își procure produse cu dublă utilizare.

Reunirea acestor informații ar putea garanta faptul că, pe de o parte, birourile de acordare a licențelor dispun de cunoștințele necesare privind aspectele legate de acordarea licențelor pentru a asigura o aplicare uniformă a controlului exporturilor în întreaga UE. Pe de altă parte, accesul la aceste informații ar permite o aplicare cu mult mai eficientă la frontierele UE, întrucât diferitele tranzacții ar putea face, cu ușurință, obiectul unui control încrucișat în listele cu licențe valabile și cu exportatori.

Întrebări:

- (41) Care este opinia dumneavoastră despre modelul de schimb de informații descris mai sus?
- (42) Ce alte tipuri de informații ar trebui să fie schimbate între autoritățile care acordă licențe pentru a asigura aplicarea uniformă a controlului exporturilor în ansamblul UE?

6.6. Extinderea domeniului de aplicare a autorizațiilor generale de export ale UE

Pentru asigurarea unor controale eficiente ale exporturilor, în conformitate cu noul model de control al exporturilor, trebuie să se ajungă la stabilirea unor priorități în materie de eforturi. Multe state membre ale UE precum și unele țări terțe își stabilesc priorități cu privire la activitatea lor, permițând ca tranzacțiile care comportă un risc redus să fie eligibile pentru proceduri facilitate de export în cadrul unor licențe generale. În UE propriu-zisă, nu mai puțin de 7 state membre dețin autorizații generale naționale de export (NGA) în vigoare, ceea ce permite exportul mai multor produse controlate către o gamă vastă de destinații doar cu un minimum de formalități. În mod evident, astfel de autorizații generale facilitează cu mult exporturile pentru întreprinderile care au acces la ele și permit ca birourile de acordare a licențelor să își consacre resursele pentru evaluarea în detaliu a unor tranzacții care prezintă un risc mai ridicat.

În prezent, la nivelul UE este în vigoare o autorizație generală de export a UE care permite exportul unor produse cele mai controlate către 7 destinații. Pentru a extinde beneficiile licențelor generale către exportatorii din întreaga UE, Comisia a propus, în 2008, introducerea a 6 noi autorizații generale de export.

Comisia crede că va trebui să se depună un efort suplimentar pentru a extinde disponibilitatea autorizațiilor generale de export ale UE, în mod particular în domeniul în care anumite state membre dețin deja autorizații generale naționale în aplicare. Acest aspect este strâns legat de modul în care se evaluează riscul în ansamblul UE. În momentul prezent, diferite abordări ale riscului duc la concluzii diametral opuse în cadrul statelor membre cu privire la domeniul potențial de aplicare a autorizațiilor generale de export ale UE. Tranzacțiile considerate ca fiind cu risc suficient de redus pentru a fi incluse în autorizațiile generale naționale din anumite state membre sunt considerate de alții ca fiind prea riscante și necesitând, prin urmare, licențe individuale. Totuși, din perspectiva Comisiei, astfel de situații nu ar trebui să aibă loc pe o piață unică – întrucât, pe de o parte, ele oferă posibilitatea eludării și, pe de altă parte, acestea creează condiții de concurență inechitabile pentru operatorii din UE. Prin urmare, ar trebui să fie posibil să se încheie acorduri largi cu privire la exporturile de produse cu risc redus. În mod particular, având în vedere domeniul de aplicare larg al mai multor autorizații generale naționale de export deja în aplicare și domeniul de aplicare larg al licențelor generale disponibile în țările terțe, UE ar trebui să fie de acord cu autorizații generale de export ale UE noi și cu aplicare largă. În scopul salvărdării prerogativelor naționale în domeniul securității, ar putea fi introduse în aceste autorizații generale de export cu aplicare largă ale UE anumite clauze de siguranță care ar permite statelor membre să blocheze anumite tranzacții, de la caz la caz, dacă acestea ar aduce prejudicii intereselor lor de securitate esențiale. Dacă se ajunge la un acord cu privire la o astfel de abordare comună, utilizarea autorizațiilor generale naționale de exportare ar putea fi suprimată.

În absența unui acord privind autorizațiile generale de export noi și cu aplicare largă ale UE și suprimarea autorizațiilor generale naționale, va trebui să se ia în considerație posibilitatea extinderii disponibilității autorizațiilor generale naționale pentru exportatorii din toate statele membre ale UE.

Întrebări:

- (43) Care este opinia dumneavoastră cu privire la ideea de a suprima autorizațiile generale naționale de export dacă acestea ar fi înlocuite cu autorizații generale de export ale UE? Astfel de autorizații generale de export ale UE ar avea același domeniu de

aplicare în materie de produse și de destinații dar ar fi disponibile pentru exportatorii din toate statele membre ale UE.

- (44) Care ar fi noile tipuri de autorizații generale de export ale UE pe care ați dori să le vedeți aplicate în UE?
- (45) Cum comparați autorizația generală de export a UE EU001 și autorizațiile generale naționale de export disponibile în prezent cu tipurile similare de autorizații disponibile în țările terțe (de exemplu, scutirile de licență din SUA)?

6.7. O abordare comună a controalelor sporite

Posibilitatea interzicerii unei tranzacții la export referitoare la un produs care nu este menționat în mod specific pe lista de control a UE, dar care ar putea să fie, totuși, utilizat în scopuri de proliferare a armelor, constituie un element fundamental al sistemelor de control al exporturilor pe plan mondial. Astfel de controale sporite sunt necesare pentru a se asigura că produsele care ar putea contribui la proliferarea armelor sau la programe militare nu ajung la dispoziția unor astfel de programe într-o situație în care parametrii lor tehnici se află cu puțin sub nivelurile controlate sau în care produsele nu au fost încă incluse pe lista de control. Controalele sporite sunt, în consecință, o extensie logică a controalelor privind produsele menționate pe listă.

Utilizarea controalelor sporite este întotdeauna dificilă, dar generează provocări deosebite în contextul UE, având în vedere necesitatea asigurării unor condiții de concurență echitabile pentru exportatorii din UE. La aplicarea controalelor sporite în UE au apărut două probleme specifice:

- mai întâi, dacă un stat membru impune un control sporit și, prin urmare, cere o autorizație de export a unui produs specific, tranzacțiile similare din alte state membre nu sunt afectate. Aceasta înseamnă cu unii exportatori dintr-un stat membru i se poate cere să treacă printr-un proces de autorizare, în timp ce concurenții săi din alte state membre continuă să exporte fără nicio restricție. Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare oferă în prezent statelor membre numai posibilitatea de a se informa reciproc cu privire la controalele sporite, dar nu le impune să ia măsuri ca urmare a unor astfel de informații. Prin urmare, nu se asigură condiții de concurență echitabile pentru exportatorii din UE iar obiectivele de securitate nu sunt realizate, deoarece părțile interesate pot „cumpăra” de pe teritoriul UE pentru a obține produsele.
- în al doilea rând, dacă un stat membru emite un refuz de export în urma impunerii unui control sporit, alte state membre nu adoptă, în mod obligatoriu, aceleași măsuri necesare punerii în aplicare a principiului de evitare a subcotației. Deși regulamentul privind produsele cu dublă utilizare impune statelor membre să consulte lista refuzurilor în vigoare înainte de a elibera o autorizație și să se consulte între ele în cazul unor tranzacții similare, în cazul controalelor sporite s-ar putea ca procesul de autorizare să nu fie pus în aplicare deloc în unele state membre. Prin urmare, chiar dacă refuzul unui export este emis de către unul din statele membre, concurenții din alte state membre pot continua comercializarea fără niciun fel de restricții, ceea ce este, în mod clar, o violare a principiului concurenței echitabile pentru exportatorii din UE și pune sub semnul întrebării, în primul rând, impunerea unor astfel de controale.

Problemele identificate mai sus sunt strâns legate de aspectul utilizării unor abordări diferite a evaluării riscurilor în ansamblul statelor membre ale UE. În mod fundamental, trebuie evitate situațiile în care unul dintre statele membre consideră prea riscantă autorizarea unei tranzacții din cauza riscurilor de proliferare a armelor în timp ce alte state membre continuă să exporte produse în situații similare sau identice.

Pe viitor, statele membre ar putea face obiectul unui schimb obligatoriu de informații cu privire la controalele sporite impuse și la motivele care justifică hotărârea acestora. Mai mult, s-ar putea să fie luat în considerație conceptul creării unui control sporit la nivelul ansamblului UE. În conformitate cu acest mecanism și în situații specifice, un stat membru sau un grup de state membre vizat ar putea cere Comisiei să emită o cerință de autorizare aplicabilă în toate cele 27 de state membre ale UE și valabilă pentru o anumită perioadă. Autorităților vamale din cadrul UE li s-ar putea cere, în acest caz, să fie deosebit de atente la anumite tipuri specifice de tranzacții. Introducerea unei astfel de abordări comune ar însemna că situația exportatorilor din cadrul UE ar deveni mai stabilă, în timp ce, simultan, eforturile privind securitatea ar fi puternic stimulate întrucât proliferatorii potențiali ar fi, efectiv, împiedicați să achiziționeze anumite produse în cadrul UE.

Va trebui să fie luată mai pe larg în considerare chestiunea modalității de a se asigura că nu are loc că nicio subcotare din momentul în care un stat membru a emis un refuz ca urmare a impunerii unui control sporit. În această privință, s-ar putea lua în considerație consolidarea rolului autorităților vamale sau, eventual, crearea unor liste temporare de produse controlate în mod suplimentar, care ar fi bazate pe hotărârile de refuz recent emise. O astfel de listă temporară ar introduce o cerință de acordare a unei licențe de export pentru anumite produse (care nu sunt incluse pe lista de control a UE) către anumite destinații și ar obliga, în consecință, statele membre să evalueze aceste tranzacții la export pe baza unui ansamblu de reguli comune.

Întrebări:

- (46) Ați fi de acord cu ideea de a obliga statele membre să schimbe informații privind controalele sporite impuse (cerințe de autorizare), ceea ce ar înlocui abordarea actuală a schimbului voluntar de informații?
- (47) Ați fi de acord cu ideea de a crea un mecanism pentru realizarea unui control sporit la nivelul ansamblului UE?
- (48) Care este opinia dumneavoastră despre ideea de a crea liste temporare de produse și destinații care să facă obiectul controalelor în regim de control sporit?

6.8. Eforturile în vederea creării unei piețe interne complet integrate pentru produsele cu dublă utilizare

O discuție pe tema viitorului model de control al exporturilor al UE ar fi incompletă dacă nu s-ar lua în considerație chestiunea transferurilor în interiorul UE, care continuă să fie una dintre puținele excepții de la principiul liberei circulații a mărfurilor în UE. Într-o vreme în care ar putea fi acordate anumite măsuri de facilitare privind transferurile de produse militare în interiorul UE, motivele menținerii controlului transferurilor în interiorul UE a produselor cu dublă utilizare par a fi oarecum obscure. Supunerea transferurilor în interiorul UE, în mare, la aceleași proceduri de licență ca și exporturile către țări terțe este greu de justificat pe piața internă. Problema este agravată de lipsa unor proceduri armonizate clare de acordare a

autorizațiilor de transfer în interiorul UE. Timp de câțiva ani, cadre legislative succesive ale UE în domeniul controlului exporturilor au lăsat posibilitatea ca acest tip de controale să poată fi ameliorate, trecând prin etape suplimentare către armonizarea controlului exporturilor în cadrul UE. Din păcate, până în prezent nu s-a realizat nici un progres.

Controlul transferurilor în interiorul UE oprește dezvoltarea, întrucât societățile încearcă să evite pe cât posibil cooperarea transfrontalieră care necesită efectuarea unor proceduri lente de obținere de licențe și de păstrare a evidenței. În general, există un număr de proiecte pe scară largă care necesită, în prezent, un număr important de licențe, care ar putea profita în mod considerabil de o abordare mai eficientă a controlului transferurilor în interiorul UE.

În cadrul conceptului unui nou model de control al exporturilor al UE, ar trebui să se depună un efort serios în vederea realizării obiectivului de a înlătura controlul transferurilor de produse cu dublă utilizare în interiorul UE. Ori de câte ori este necesar, din motive de securitate, s-ar putea lua în vedere căi alternative de a se asigura că nu au avut loc încălcări, inclusiv:

- o utilizare mai largă a mecanismelor de verificare după expediere;
- dispunerea de liste de utilizatori finali certificați din cadrul UE care ar putea primi produse/tehnologii care sunt incluse în prezent în lista din anexa IV.

În cel mai rău caz și ca o primă fază de lucru în acest domeniu, cerințele de păstrare a evidenței ar putea fi atenuate și, pentru anumite produse, s-ar putea introduce licențe generale.

Întrebări:

- (49) Ați sprijini obiectivul de reducere progresivă a controlului transferurilor în interiorul UE?
- (50) Ați sprijini ideea de a înlocui cerințele obținerii de licențe pentru transferurile în interiorul UE cu un mecanism de verificare după expediere?
- (51) Ați fi de acord cu ideea de a înlocui cerințele obținerii de licențe pentru transferurile în interiorul UE cu introducerea utilizatorilor finali certificați descrisă mai sus?
- (52) Ați avea alte sugestii care să permită reducerea progresivă a controlului transferurilor în interiorul UE?

6.9. Ameliorarea aplicării controlului exporturilor

Aplicarea controlului exporturilor se efectuează de către serviciile vamale în două etape, și anume la locul în care marfa este introdusă într-o procedură de export și la frontiera UE. În prezent, acest lucru se face pe baza unor informații foarte limitate aflate la dispoziția autorităților de aplicare.

Odată cu ameliorarea mecanismelor de schimburi de informații, conform celor de mai sus, autoritățile de aplicare ar putea avea acces la informații reunite privind licențele în vigoare, exportatorii înregistrați precum și entitățile suspecte, care ar putea fi utilizate pentru mai buna identificare a tranzacțiilor cu nivel ridicat de risc și pentru concentrarea eforturilor de aplicare asupra acestora.

Ar trebui să se aibă în vedere mai îndeaproape și aspectul utilizării mai eficiente a statutului de agent economic autorizat (AEO) în cadrul procesului de control al exporturilor.

Întrebări:

- (53) Care este tipul de informații de care au nevoie autoritățile vamale pentru aplicarea corectă a controlului exporturilor la frontierele UE?
- (54) Credeți că serviciile vamale ar considera util de a avea acces la informații reunite privind licențele emise în UE și la liste de exportatori care au obținut licențe?
- (55) Cum ar putea fi utilizat statutul de agent economic autorizat în cadrul controlului exporturilor?

7. CONCLUZII

7.1. Următoarele etape

Consultarea privind prezenta carte verde este menită să inițieze procesul de revizuire a sistemului de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al UE, astfel cum se prevede la articolul 25 din Regulamentul (CE) nr.428/2009. Planificarea aproximativă a următoarelor etape este descrisă mai jos:

- 31 octombrie 2011 – încheierea consultării;
- ianuarie 2012 – raport privind rezultatele cărții verzi;
- septembrie 2012 – raport oficial către Parlamentul European și Consiliu în temeiul articolului 25;
- 2013-2014 – propuneri de modificări ale regulamentului privind produsele cu dublă utilizare.

7.2. Perioada consultării

Toate părțile interesate sunt invitate să-și comunice observațiile privind aspectele și chestiunile prezentate mai sus. Observațiile trebuie să fie trimise în format electronic cel târziu până la 31 octombrie la următoarea adresă de e-mail: TRADE-F1-DU-CONSULT-2011@ec.europa.eu.

7.3. Publicarea observațiilor

Comisia prevede posibilitatea publicării sau difuzării observațiilor detaliate primite referitoare la consultarea privind prezenta carte verde. Dacă doriți ca observațiile dumneavoastră să rămână confidențiale, acest lucru trebuie să fie indicat în mod clar în răspunsul dumneavoastră.